

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Ομιλία του Υπουργού Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας
κ. Κώστα Σημίτη

Ε.Β.Ε.Α.
Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών
12 Δεκεμβρίου 1994

Ομιλία του Υπουργού Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας
κ. Κώστα Σημίτη στο ΕΒΕΑ στις 12/12/94

“ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ”

Κυρίες και Κύριοι,

Επιθυμώ να σας ευχαριστήσω θερμά για την παρουσία σας.

Περίπου πριν από ένα χρόνο αναλάβαμε την ηγεσία του Υπουργείου ΒΕΤ. Πρώτη μας δουλειά ήταν να εξετάσουμε την υφισταμένη κατάσταση. Δεν ήταν καλή. Το Νοέμβριο του 1993 η Ελληνική Βιομηχανία συμπλήρωσε περίπου 20 χρόνια συνεχιζόμενης σχετικής μείωσης της ανταγωνιστικότητάς της σε σχέση με τους εταίρους μας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνέπεια της τάσης αυτής ήταν η μείωση του κατά κεφαλήν εισοδήματος της χώρας μας από άνω του 60% του κοινοτικού μέσου όρου στα μισά της δεκαετίας του 1970, σε περίπου 45% τώρα.

Γνωρίζουμε ότι χωρίς ανταγωνιστική βιομηχανία δεν μπορεί να υπάρχει υγιής οικονομία, ανάπτυξη, απασχόληση και πραγματική σύγκλιση με τις χώρες της Ε.Ε. Επίσης δεν μπορεί να υπάρχει εθνική ασφάλεια, και προπαντός αίσθημα υπερηφάνειας για τη χώρα. Δεν έχουμε άλλη επιλογή παρά να κάνουμε ό,τι είναι δυνατόν να αντιστρέψουμε την τάση μείωσης της σχετικής ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής Βιομηχανίας. Αυτό δεν είναι επιλογή, είναι χρέος και επιταγή, θέμα επιβίωσης.

Με την ανάληψη του Υπουργείου αποφασίσαμε ότι υπάρχει ανάγκη διαμόρφωσης μιας “Νέας Βιομηχανικής Στρατηγικής” (ΒΣ), ενός μακρόπνοου προγράμματος για την Βιομηχανία, με συγκεκριμένους βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους.

Εχω ήδη αναπτύξει τα κύρια σημεία της Νέας μας ΒΣ σε προηγούμενες ομιλίες και κείμενά μου. Ετσι εδώ θα επικεντρωθώ στις κύριες γραμμές της. Πιστεύουμε ότι κύρια κατεύθυνση της προσπάθειάς μας πρέπει να είναι η ανεύρεση και η εκμετάλλευση των

συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Ελληνικής Βιομηχανίας, κυρίως όμως η παράλληλη προσπάθεια δημιουργίας νέων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων. Η πεποίθηση αυτή βασίζεται τόσο στην οικονομική θεωρία όσο και στην υφιστάμενη εμπειρία κύρια της Ιαπωνίας και των χωρών της ΝΑ Ασίας. Η εμπειρία αυτή έχει δείξει ότι τα πλεονεκτήματα δεν κληρονομούνται αλλά μπορούν να δημιουργηθούν με τη συνεργασία κράτους, επιχειρήσεων και εργαζομένων.

Η αντίληψη αυτή διαφέρει από τις απόψεις που επικρατούσαν στο παρελθόν στη χώρα μας αλλά και στις περισσότερες χώρες της Δύσης. Στις χώρες της Δύσης η βιομηχανική πολιτική πέρασε από τρία στάδια. Το πρώτο της έμφασης στην ανάγκη δημιουργίας μεγάλων επιχειρήσεων, το δεύτερο της υποστήριξης μεγάλων επιχειρήσεων εθνικών πρωταθλητών, και το τρίτο, όταν έγινε αντιληπτό το πρόβλημα της σχετικής αποτυχίας του κράτους της απορρύθμισης και των ιδιωτικοποιήσεων. Η σημερινή πολιτική της Ε.Ε. τονίζει σωστά την ανάγκη οριζόντιων μέτρων, όπως τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης, την βελτίωση των ανθρώπινων πόρων, των άυλων επενδύσεων, της εκπαίδευσης και της τεχνολογίας και του ανταγωνισμού και συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων.

Από την άλλη πλευρά, η επιτυχία των χωρών της ΝΑ Ασίας βασίστηκε σε μια ΒΣ, που σκόπευε τη δόμηση ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, μέσω επιλογής και υποστήριξης επιχειρήσεων και κλάδων που κρίθηκε ότι θα είναι ανταγωνιστικοί στο μέλλον και την προστασία αυτών των κλάδων και των επιχειρήσεων από τον εξωτερικό ανταγωνισμό. Σημαντικό ρόλο στην επιτυχία αυτών των χωρών έπαιξε η έμφαση στον ανταγωνισμό μέσω καινοτομιών, η συνεργασία των κοινωνικών εταίρων, η εκπαίδευση και η δίκαιη κατανομή των αποτελεσμάτων της ανάπτυξης.

Η Νέα Βιομηχανική Στρατηγική μας βασίζεται στις εμπειρίες των χωρών αυτών. Βασίζεται όμως και στις αρνητικές εμπειρίες που γνωρίσαμε στη χώρα μας. Η πολιτική της Ελλάδος στο παρελθόν βασίστηκε κύρια στην προστασία ορισμένων επιχειρήσεων και κλάδων.

Γενεές Ελληνικών επιχειρήσεων, ελλήνων επιχειρηματιών και Ελλήνων εργαζομένων συνήθισαν να αντιμετωπίζουν τον ανταγωνισμό ως απειλή. Στο παλαιό “ελληνικό μοντέλο ανάπτυξης” η επιτυχία ερχόταν συχνά σαν ανταμοιβή της εσωστρέφειας, η δε εξασφάλιση κάποιας μορφής προστασίας από ανταγωνιστικές πιέσεις, είτε αυτές προέρχονταν από το εξωτερικό είτε από το εσωτερικό, ήταν κεντρικός στόχος της λειτουργίας επιχειρήσεων και κλάδων της Ελληνικής οικονομίας.

Αν δεν μας άρεσε η πραγματικότητα, την αποφεύγαμε. Αν δεν κερδίζαμε το παιχνίδι, αλλάζαμε τους κανόνες. Η δυνατότητα επιβίωσης και κερδοφορίας εξαρτάτο από την πρόσβαση στους μηχανισμούς επέμβασης που είχε στην διάθεσή της η νομοθετική και εκτελεστική εξουσία. Πράγματι, η απουσία βιομηχανικής πολιτικής τις τελευταίες δεκαετίες καλύπτετο από μια σειρά αναπτυξιακών νόμων, το κυρίαρχο μέλημα των οποίων ήταν οι άμεσες επιδοτήσεις κτιρίων, μηχανολογικού εξοπλισμού και χωροταξικών παρεμβάσεων. Τα αποτελέσματα αυτής της πολιτικής κρατικών ενισχύσεων υπήρξαν ιδιαίτερα πενιχρά και σε πολλές περιπτώσεις αποτέλεσαν μηχανισμό κατά του ανταγωνισμού παρεμποδίζοντας τη διαρθρωτική προσαρμογή των επιχειρήσεων.

Στις ανταγωνιστικές συνθήκες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ο ανταγωνισμός δεν μπορεί πια να θεωρείται απειλή αλλά *αναπτυξιακό εργαλείο*. Στρατηγικές που αρνούνται την πραγματικότητα και προσπαθούν να αποφύγουν τις απαιτήσεις του συστήματος είναι καταδικασμένες να επαναλάβουν την αποτυχία των προκατόχων τους. Αντίθετα, στρατηγικές που αφομοιώνουν την λογική του παγκοσμίου πια συστήματος και την χρησιμοποιούν σαν όπλο για την ανάπτυξη της οικονομίας είναι οι μόνες που μπορούν να οδηγήσουν στην έξοδο της Ελληνικής οικονομίας από το τέλμα και να επιλύσουν το διαρθρωτικό πρόβλημα της χώρας.

Στην βάση μιας τέτοιας στρατηγικής πρέπει να είναι το **δυναμικό** στοιχείο. Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα πάνω στα οποία βασίζεται η ανταγωνιστική θέση, δεν είναι μόνιμα, σταθερά και ανεπίδεκτα αλλαγής, όπως κάποιοι απαισιόδοξοι θιασώτες προστατευτικών λύσεων θα ήθελαν να πιστεύουν. Στο ανταγωνιστικό περιβάλλον των γρήγορων αλλαγών, των συχνών ανακατατάξεων και απρόβλεπτων εξελίξεων

η έννοια του *στατικού, μόνιμου και αμετάβλητου συγκριτικού πλεονεκτήματος* δεν είναι ποτέ δεδομένη. Το συγκριτικό πλεονέκτημα στο σύγχρονο περιβάλλον είναι **δυναμικό και δομούμενο**. Το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα δεν θεωρείται δεδομένο για πάντα αλλά διαμορφώνεται και **κατακτάται**.

Η κατάκτηση της ανταγωνιστικότητας αποτελεί πρώτα απ' όλα ευθύνη της κάθε επιχείρησης. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, τα πλεονεκτήματα της κάθε επιχείρησης διαμορφώνονται, σε συνάρτηση με τις διαχειριστικές, τεχνολογικές και επιχειρησιακές επιλογές τους. Σε μια εποχή όπου το κεφάλαιο είναι διεθνοποιημένο και επομένως διαθέσιμο, οι πρόοδοι της τεχνολογίας γνωστές και επομένως αξιοποιήσιμες, το "κάτι επιπλέον" που θα κάνει μια επιχείρηση να ξεχωρίζει έχει σχέση με το πώς τα διαθέσιμα αυτά στοιχεία θα *συνδυαστούν* με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Οι διαμορφωτές της ανταγωνιστικότητας, συνεπώς, είναι οι παραγωγοί, είτε σαν διευθύνοντες είτε σαν εργαζόμενοι, το ανθρώπινο κεφάλαιο. Η γνώση, η ευελιξία, η προσαρμοστικότητα, το ταλέντο των ανθρώπων κατακτούν το συγκριτικό πλεονέκτημα.

Το ζητούμενο μιάς πραγματικά αναπτυξιακής πολιτικής σε τέτοιες συνθήκες είναι πλέον σαφές. Το Κράτος πρέπει να εξασφαλίζει τις συνθήκες μέσα στις οποίες ο ανταγωνισμός μεταξύ κλάδων, δραστηριοτήτων ή επιχειρήσεων θα επιλέξει αυτούς που μπορούν καλύτερα να ανταπεξέλθουν στην ανταγωνιστική διαδικασία. Η αναπτυξιακή πολιτική πρέπει να βοηθά στην κατάκτηση, στην δόμηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων και στη δυνατότητα προσαρμογής των επιχειρήσεων στις νέες συνθήκες.

Ο ρόλος του κράτους στην αναπτυξιακή στρατηγική έχει δύο πλευρές : μια δραστηριότητα επιτήρησης και ρύθμισης, και μια δραστηριότητα παρέμβασης και υποστήριξης.

Το κράτος πρέπει να μεριμνά έτσι ώστε το εξωτερικό περιβάλλον των επιχειρήσεων να φέρνει τα λιγότερα δυνατόν προσκόμματα στην δόμηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος. Η σταθερότητα του μακροοικονομικού περιβάλλοντος είναι ίσως το σπουδαιότερο μέλημα του Κυβέρνησης. Οι μακροοικονομικές ανισορροπίες και η

δημοσιονομική ανεπάρκεια λειτουργούν αποτρεπτικά στην ανάπτυξη, επειδή προκαλούν αβεβαιότητα για την έκβαση των αποφάσεων της επιχείρησης. Προβλήματα όπως η έλλειψη ρευστότητας, το κόστος κεφαλαίου, η απουσία μακροοικονομικής σταθερότητας επιδρούν αρνητικά στην λειτουργία του ανταγωνισμού ως αναπτυξιακού μέσου. Ο επιχειρηματικός κίνδυνος αυξάνεται, ευνοούνται βραχυπρόθεσμες, κερδοσκοπικές τοποθετήσεις, ενώ η προσαρμοστικότητα και ευελιξία των επιχειρήσεων εξαντλούνται στην αντίδραση προς απότομα μεταβαλλόμενες μακροοικονομικές συνθήκες αντί να αξιοποιούνται σε μακροχρόνιους σχεδιασμούς και προσπάθειες διείσδυσης σε νέες αγορές.

Εξίσου σημαντικά θέματα είναι η διαμόρφωση σαφών και εφαρμόσιμων κανόνων ανταγωνισμού καθώς και οι διαδικασίες και οι μηχανισμοί για την τήρησή τους. Η ανάπτυξη μιας αποτελεσματικής και ευέλικτης δημόσιας διοίκησης που λαμβάνει υπόψη την διεθνοποίηση των αγορών και το σύνθετο των προβλημάτων των επιχειρήσεων, πρέπει να αντιμετωπισθεί ως ένα από τα πλέον σημαντικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα για την επιχειρηματική δραστηριότητα στο πλαίσιο της δημιουργίας ενός υγιούς επιχειρησιακού περιβάλλοντος.

Ομως, πέραν του εγγυητικού αυτού ρόλου του Κράτους, της αποτροπής της μη-παρεμπόδισης της ανάπτυξης, υπάρχει και πρέπει να υπάρχει μια πιο ενεργός πολιτική, μια αναπτυξιακή πολιτική που να επεμβαίνει άμεσα, προσπαθώντας να αυξήσει τον ρυθμό ανάπτυξης και να υποστηρίξει μια επιθυμητή κατεύθυνση ανάπτυξης. Μια τέτοια παρεμβατική πολιτική πρέπει να λειτουργεί ως καταλύτης και να διευκολύνει την προσαρμογή και τον εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων. Μια τέτοια πολιτική δεν μπορεί να έχει στενό κλαδικό χαρακτήρα, αλλά θα πρέπει να αποτελείται από οριζόντια μέτρα και δράσεις που στηρίζουν τις προσπάθειες των επιχειρήσεων και των εργαζομένων να αναπτύξουν και να δομήσουν τα δικά τους εσωτερικά συγκριτικά πλεονεκτήματα.

Ο οριζόντιος χαρακτήρας, η απουσία δηλαδή διακριτικής μεταχείρισης υπέρ μίας και σε βάρος άλλων επιχειρήσεων ή κλάδων είναι κεντρικό και απαραίτητο στοιχείο της

νέας αναπτυξιακής στρατηγικής. Αυτό που προέχει είναι η προώθηση της υποδομής, υλικής αλλά και ανθρώπινης, έτσι ώστε να βοηθηθεί η απρόσκοπτη άσκηση της επιχειρηματικότητας, της ευελιξίας και του αναπτυξιακού δυναμισμού της χώρας.

Η παραδοσιακή, στατική αντίληψη της ανταγωνιστικότητας οδηγεί, σχεδόν αυτόματα, τους θιασώτες της στην πανάκεια της μείωσης του κόστους εργασίας. Ο Έλληνας εργαζόμενος υπέστη επί πέντε χρόνια συνεχή μείωση του πραγματικού του μισθού, με μηδαμινό όμως αποτέλεσμα στην ανταγωνιστικότητα. Η δυναμική θεώρηση της ανταγωνιστικότητας είναι τελείως αντίθετη, αφού το να είναι αναγκαίες οι μειώσεις στο κόστος εργασίας θεωρείται ως ένδειξη ότι υπάρχει **πρόβλημα** ανταγωνιστικότητας και όχι ως επίτευγμα της οικονομικής πολιτικής.

Τι σημαίνει όμως ανταγωνιστικότητα μιας επιχείρησης, ενός κλάδου και μιας οικονομίας; Η διείσδυση των προϊόντων σε μια αγορά, είτε εγχώρια, είτε διεθνή, αποτελεί αναμφίβολα το αναγκαίο κριτήριο ανταγωνιστικότητας και τον τελικό σκοπό μιας αναπτυξιακής πολιτικής.

Το ερώτημα όμως είναι αν αυτή η διείσδυση των προϊόντων επιτυγχάνεται με ταυτόχρονη αύξηση της ευημερίας των παραγωγών ή μέσω στρεβλώσεων και παρεμβάσεων που τελικά μειώνουν την ευημερία του κοινωνικού συνόλου.

- * Δεν είναι **ωφέλιμη** ανταγωνιστικότητα αυτή που στηρίζεται στην καταστροφή του περιβάλλοντος. Όταν η χώρα με την ανεκτική νομοθεσία αναγκαστεί να προσαρμοστεί σε αυστηρές προδιαγραφές παραγωγής, θα χάσει το πλεονέκτημα που μέχρι τότε είχε, και οι επιχειρήσεις θα μεταναστεύσουν αφήνοντας πίσω ανεργία και ένα κατεστραμμένο περιβάλλον.
- * Δεν είναι **διατηρήσιμη** ανταγωνιστικότητα αυτή που στηρίζεται σε ολιγοπωλιακές συμφωνίες και συντεχνιακές ρυθμίσεις. Η παρεμπόδιση εισόδου νέων επιχειρήσεων σε ένα κλάδο, κάνει βιώσιμες τις υφιστάμενες απλώς και μόνο επειδή τους επιτρέπει να αυξάνουν αυθαίρετα τις τιμές. Η τεχνητή αυτή βιωσιμότητα εξαγοράζεται με την μείωση της ευημερίας του κοινωνικού

συνόλου που πληρώνει ακριβότερα και ταυτόχρονα έχει περιορισμένη επιλογή προϊόντων και υπηρεσιών.

- * Δεν είναι **δίκαιη** ανταγωνιστικότητα αυτή που εξασφαλίζεται με την διοικητική συμπίεση των μισθών και δημιουργεί περιθώρια κέρδους απλώς και μόνο επειδή εξανεμίζει τις αμοιβές της εργασίας.
- * Δεν είναι **αποτελεσματική** ανταγωνιστικότητα αυτή που επιτυγχάνεται με την διαρκή οικονομική αρωγή μιας προβληματικής επιχείρησης. Απλούστατα οι πόροι που δεσμεύονται για τη διατήρησή της αφαιρούνται από μια άλλη δραστηριότητα που μπορεί να ήταν δυναμικότερη, βιώσιμη και κοινωνικά πιο χρήσιμη.
- * Δεν είναι **υγιής** ανταγωνιστικότητα αυτή που βασίζεται στα κλειστά σύνορα των προϊόντων, τις επαγγελματικές απαγορεύσεις, τον αναθεματισμό της νέας τεχνολογίας. Έτσι απλώς αναβάλλεται η διαπίστωση της κρίσης, και όταν γίνει θα είναι πιο επώδυνη, πιο απειλητική και ίσως πλέον μη αντιμετωπίσιμη.

Η ανταγωνιστικότητα είναι μια διαδικασία, αλλά και μια αντίληψη ανάπτυξης. Ανταγωνιστικότητα σημαίνει να μπορεί μια επιχείρηση και μια χώρα να προωθεί τα προϊόντα της στις αγορές και έτσι να αυξάνει την ευημερία της, χωρίς ταυτόχρονα να μειώνει την ευημερία μιας άλλης κοινωνικής κατηγορίας ή μιας άλλης χώρας.

Η ανταγωνιστικότητα πρέπει :

- να βασίζεται σε μεθόδους παραγωγής φιλικές προς το περιβάλλον
- να διατηρείται και όταν αυξάνεται ο ανταγωνισμός των επιχειρήσεων
- να οδηγεί σε ικανοποιητικές αμοιβές όλων των συντελεστών παραγωγής
- να δημιουργεί τις προϋποθέσεις έγκαιρης προσαρμογής σε νέες τεχνολογίες και σε απελευθερωμένες αγορές
- να αποτελεί βασικό συστατικό εξέλιξης που συμπαρασύρει άλλες επιχειρήσεις στον εκσυγχρονισμό και την πρόοδο.

Αυτό που χρειάζεται συνεπώς δεν είναι απλώς η ανταγωνιστικότητα, αλλά μια άλλη, ποιοτικά διαφορετική αντίληψη της ανταγωνιστικότητας. Η στροφή της οικονομίας προς την ανάπτυξη απαιτεί μια ανάλογη στροφή της αναπτυξιακής πολιτικής προσαρμοσμένη στην δυναμική αυτή θεώρηση των δυνατοτήτων της οικονομίας.

Οι τομείς της βιομηχανίας, ενέργειας, έρευνας και τεχνολογίας είναι τα κομβικά σημεία εφαρμογής της νέας αναπτυξιακής πολιτικής. Απο την πολιτική στους τομείς αυτούς εξαρτάται η επιτυχία του ανοίγματος στον ανταγωνισμό, της δόμησης των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων που θα στηρίξουν την Ελλάδα στον 21ο αιώνα. Οι αρχές της νέας αυτής αναπτυξιακής πολιτικής έχουν ενσωματωθεί στο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για τους τρεις τομείς. Σε αντίθεση με παλαιότερες αναπτυξιακές πρωτοβουλίες, το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης δεν αντιπροσωπεύει απλώς την εκταμίευση μεγάλων ποσών για την μεγέθυνση των σημερινών δομών, αλλά είναι μια προσπάθεια ποιοτικής στροφής της αναπτυξιακής διαδικασίας, αλλαγής των δομών, με στόχο την εδραίωση μιας νέας, διαφορετικής αναπτυξιακής τροχιάς.

Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης είναι αφενός μια διαρθρωτική παρέμβαση στις γενεσιουργούς αιτίες της υστέρησης της οικονομίας, αφετέρου δε εισάγει σε κάθε ένα απο τους τομείς που καλύπτει οριζόντιου χαρακτήρα λύσεις σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις.

- Στην **βιομηχανία**, δίδεται έμφαση στην αναβάθμιση και πιστοποίηση της ποιότητας της παραγωγής και γενικότερα την προώθηση της υποδομής, τόσο της γενικής, όσο και της ειδικής υποδομής για την βιομηχανία.
- Ειδικότερα, για τις **μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις** προωθούνται συνεργασίες μεταξύ επιχειρήσεων μέσω δικτύων για την κατανομή και εξειδίκευση των δραστηριοτήτων παραγωγής και την προώθηση καινοτόμων τρόπων χρηματοδότησης.
- Στην **ενέργεια**, προωθείται η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας της

οικονομίας, μέσω της εισαγωγής φυσικού αερίου ως εναλλακτικής μορφής ενέργειας, μέσω προγραμμάτων εξοικονόμησης ενέργειας και την οργανική ένταξη περιβαλλοντικών παραγόντων στον ενεργειακό σχεδιασμό.

- Στην **έρευνα και τεχνολογία**, ενισχύεται η καινοτομική ικανότητα των ελληνικών επιχειρήσεων μέσω προγραμμάτων αξιοποίησης του επιστημονικού δυναμικού, συνεργασιών με ερευνητικούς φορείς, κ.ά.
- Στις **επενδύσεις**, ο νέος αναπτυξιακός νόμος εισάγει σειρά κριτηρίων για την προώθηση ολοκληρωμένων σχεδίων εκσυγχρονισμού, όπως και την διαμόρφωση ενός φιλικού προς τον επενδυτή διοικητικού περιβάλλοντος.

Η χώρα μας χρειάζεται μια στροφή προς την ανάπτυξη. Μέσα στην απαισιοδοξία που υποθάλπει η διαρθρωτική καχεξία της Ελληνικής οικονομίας είναι εύκολο να ξεχνιούνται οι επιτυχίες. Ακόμη και στις πιο δύσκολες για την συνολική οικονομία καταστάσεις υπήρχαν και υπάρχουν επιχειρήσεις, και ολόκληροι κλάδοι της οικονομίας που διέψευδαν την συνολική απαισιοδοξία, επιδεικνύοντας επιδόσεις διεθνούς επιπέδου. Ο αριθμός των επιτυχιών αυτών ανεβαίνει συνεχώς τα τελευταία χρόνια, αποτέλεσμα τόσο του δυναμισμού των νέων επιχειρηματιών και των νέων εργαζομένων, όσο και διεθνών εξελίξεων που ευνοούν τις δυνατότητες των ελληνικών επιχειρήσεων.

- Οι νέες τεχνολογίες δεν ευνοούν πλέον μόνο τις μεγάλες επιχειρήσεις και την μαζική παραγωγή, αλλά και τις επιχειρήσεις μικρότερης κλίμακας που αποτελούν την μεγάλη πλειοψηφία του Ελληνικού παραγωγικού δυναμικού.
- Ανοίγουν νέες αγορές στις οποίες η Ελλάδα έχει προνομιακή πρόσβαση.
- Η αυξανόμενη διαθεσιμότητα κεφαλαίου και τα νέα χρηματοδοτικά προϊόντα ευνοούν την προσαρμογή της χρηματοδότησης στις ανάγκες της επιχείρησης.

Η αναπτυξιακή στροφή θα επιτύχει όταν πολύ περισσότερες επιχειρήσεις αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται και μετατρέψουν το δυναμικό τους σε ανταγωνιστικότητα. Οι πρωτοβουλίες που ενσωματώθηκαν στο ΚΠΣ δεν αποτελούν

παρα την απαρχή μιας ενεργού αναπτυξιακής πολιτικής σε ανταγωνιστικό περιβάλλον. Το ΚΠΣ, επομένως, αποτελεί ένα πρώτο αποφασιστικό βήμα προς την εδραίωση και εμπέδωση της αναπτυξιακής στροφής.

Η αναπτυξιακή μας πολιτική και το κεντρικό της σημείο η Νέα Βιομηχανική Στρατηγική για να πετύχουν έχουν προϋπόθεση τη συναίνεση και τη συμμετοχή. Σήμερα θα σας παρουσιάσουμε μία προσπάθεια, την οποία θα ξεκινήσουμε άμεσα σε συνεργασία με την Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να υπάρξει η συναίνεση και η συμμετοχή. Επιδίωξη της προσπάθειας αυτής είναι να συζητήσουν οι επιχειρήσεις με εμπειρογνώμονες τα προβλήματα που συναντούν, να εφαρμόσουν τις λύσεις που θα εκπονήσουν από κοινού και να διαμορφώσουν ένα πλαίσιο πολιτικής για τα επόμενα χρόνια. Το έργο αυτό είναι πρωτόγνωρο για τα ελληνικά δεδομένα. Ανάλογη προσπάθεια έχει γίνει στην Πορτογαλία όμως με την καθοδήγηση ξένης επιχείρησης συμβούλων. Τις λεπτομέρειες του έργου θα διαβάσετε στο κείμενο του συντονιστή κ. Πιτέλη, που θα σας διανεμηθεί.

Θέλω κλείνοντας να τονίσω, ότι οι νέες προκλήσεις που συναντά η ελληνική οικονομία απαιτούν νέους τρόπους προσέγγισης των προβλημάτων, επιβάλουν νέες μεθόδους, φαντασία, ευρηματικότητα. Σήμερα ξεκινάμε ένα ασυνήθιστο πείραμα. Για να πετύχει χρειάζεται να ξεφύγουμε από τυποποιημένες συμπεριφορές, χρειάζεται να ενδιαφερθούμε, να προτείνουμε, να κάνουμε δική μας υπόθεση το μέλλον της ελληνικής βιομηχανίας. Αν πετύχει το πείραμα θα γίνουμε πιο ανταγωνιστικοί, θα προχωρήσουμε στον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη. Αξίζει τον κόπο να του δώσουμε ιδιαίτερη προσοχή, για το μέλλον όλων μας.

1

Ομιλία του Υπουργού Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας
κ. Κώστα Σημίτη στο ΕΒΕΑ στις 12/12/94

“ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ”

Κυρίες και Κύριοι,

Να σας ανακαινίσω την ευαρέσκια μιας προσαρμογής του ΥΒΕΤ και της Ε.Ε., που χρηματοδοτείται το δόκο αφομά οσο και οωό την Ε.Ε. και στόχη της είναι να βοηθήσει την ανάπτυξη της εμ. βιομ., το μέλλου της — θα μπορούσα να ανακαινίσω το χειμαζόμενο, το — Προσωπεία τοωοδετείται σε ενα αχούλιο

Επιθυμώ να σας ευχαριστήσω θερμά για την παρουσία σας.

Το σήμεραι δεν είναι το χείρ Αγορητη αιανοροσθη Αφ. αω ένωωδ Δεν είναι αρκετές πρέωνη έωναμαρ

Περίπου πριν από ένα χρόνο αναλάβαμε την ηγεσία του Υπουργείου ΒΕΤ. Πρώτη μας δουλειά ήταν να εξετάσουμε την υφισταμένη κατάσταση. Δεν ήταν καλή. Το Νοέμβριο του 1993 η Ελληνική Βιομηχανία συμπλήρωσε περίπου 20 χρόνια συνεχιζόμενης σχετικής μείωσης της ανταγωνιστικότητάς της σε σχέση με τους εταίρους μας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνέπεια της τάσης αυτής ήταν η μείωση του κατά κεφαλήν εισοδήματος της χώρας μας από άνω του 60% του κοινοτικού μέσου όρου στα μισά της δεκαετίας του 1970, σε περίπου 45% τώρα.

Γνωρίζουμε ότι χωρίς ανταγωνιστική βιομηχανία δεν μπορεί να υπάρχει υγιής οικονομία, ανάπτυξη, απασχόληση και πραγματική σύγκλιση με τις χώρες της Ε.Ε. / Επίσης δεν μπορεί να υπάρχει εθνική ασφάλεια, και προπαντός αίσθημα υπερηφάνειας για τη χώρα. Δεν έχουμε άλλη επιλογή παρά να κάνουμε ότι είναι δυνατόν να αντιστρέψουμε την τάση μείωσης της σχετικής ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής Βιομηχανίας. Αυτό δεν είναι επιλογή, είναι χρέος και επιταγή, θέμα επιβίωσης.

Με την ανάληψη του Υπουργείου αποφασίσαμε ότι υπάρχει ανάγκη διαμόρφωσης μιας “Νέας Βιομηχανικής Στρατηγικής” (ΒΣ), ενός μακρόπνοου προγράμματος για την Βιομηχανία, με συγκεκριμένους βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους.

Εχω ήδη αναπτύξει τα κύρια σημεία της Νέας μας ΒΣ σε προηγούμενες ομιλίες και κείμενά μου. Έτσι εδώ θα επικεντρωθώ στις κύριες γραμμές της. Πιστεύουμε ότι κύρια κατεύθυνση της προσπάθειάς μας πρέπει να είναι η ανεύρεση και η εκμετάλλευση των

συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Ελληνικής Βιομηχανίας, κυρίως όμως η παράλληλη προσπάθεια δημιουργίας νέων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων. Η πεποίθηση αυτή βασίζεται τόσο στην οικονομική θεωρία όσο και στην υφιστάμενη εμπειρία κύρια της Ιαπωνίας και των χωρών της ΝΑ Ασίας. Η εμπειρία αυτή έχει δείξει ότι τα πλεονεκτήματα δεν κληρονομούνται αλλά μπορούν να δημιουργηθούν με τη συνεργασία κράτους, επιχειρήσεων και εργαζομένων.

Η αντίληψη αυτή διαφέρει από τις απόψεις που επικρατούσαν στο παρελθόν στη χώρα μας αλλά και στις περισσότερες χώρες της Δύσης. Στις χώρες της Δύσης η βιομηχανική πολιτική πέρασε από τρία στάδια. Το πρώτο της έμφασης στην ανάγκη δημιουργίας μεγάλων επιχειρήσεων, το δεύτερο της υποστήριξης μεγάλων επιχειρήσεων εθνικών πρωταθλητών, και το τρίτο, όταν έγινε αντιληπτό το πρόβλημα της σχετικής αποτυχίας του κράτους της απορρύθμισης και των ιδιωτικοποιήσεων. Η σημερινή πολιτική της Ε.Ε. τονίζει σωστά την ανάγκη οριζόντιων μέτρων, όπως τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης, την βελτίωση των ανθρώπινων πόρων, των άϋλων επενδύσεων, της εκπαίδευσης και της τεχνολογίας και του ανταγωνισμού και συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων.

Από την άλλη πλευρά, η επιτυχία των χωρών της ΝΑ Ασίας βασίστηκε σε μια ΒΣ, που σκόπευε τη δόμηση ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων μέσω επιλογής και υποστήριξης επιχειρήσεων και κλάδων που κρίθηκε ότι θα είναι ανταγωνιστικοί στο μέλλον και την προστασία αυτών των κλάδων και των επιχειρήσεων από τον εξωτερικό ανταγωνισμό. Σημαντικό ρόλο στην επιτυχία αυτών των χωρών έπαιξε η έμφαση στον ανταγωνισμό μέσω καινοτομιών, η συνεργασία των κοινωνικών εταίρων, η εκπαίδευση και η δίκαιη κατανομή των αποτελεσμάτων της ανάπτυξης.

Η Νέα Βιομηχανική Στρατηγική μας βασίζεται στις εμπειρίες των χωρών αυτών. Βασίζεται όμως και στις αρνητικές εμπειρίες που γνωρίσαμε στη χώρα μας. Η πολιτική της Ελλάδος στο παρελθόν βασίστηκε κύρια στην προστασία ορισμένων επιχειρήσεων και κλάδων.

Γενεές Ελληνικών επιχειρήσεων, ελλήνων επιχειρηματιών και Ελλήνων εργαζομένων συνήθισαν να αντιμετωπίζουν τον ανταγωνισμό ως απειλή. Στο παλαιό "ελληνικό μοντέλο ανάπτυξης" η επιτυχία ερχόταν συχνά σαν ανταμοιβή της εσωστρέφειας, η δε εξασφάλιση κάποιας μορφής προστασίας από ανταγωνιστικές πιέσεις, είτε αυτές προέρχονταν από το εξωτερικό είτε από το εσωτερικό, ήταν κεντρικός στόχος της λειτουργίας επιχειρήσεων και κλάδων της Ελληνικής οικονομίας.

Αν δεν μας άρεσε η πραγματικότητα, την αποφεύγαμε. Αν δεν κερδίζαμε το παιχνίδι, αλλάζαμε τους κανόνες. Η δυνατότητα επιβίωσης και κερδοφορίας εξαρτάτο από την πρόσβαση στους μηχανισμούς επέμβασης που είχε στην διάθεσή της η νομοθετική και εκτελεστική εξουσία. Πράγματι, η απουσία βιομηχανικής πολιτικής τις τελευταίες δεκαετίες καλύπτετο από μια σειρά αναπτυξιακών νόμων, το κυρίαρχο μέλημα των οποίων ήταν οι άμεσες επιδοτήσεις κτιρίων, μηχανολογικού εξοπλισμού και χωροταξικών παρεμβάσεων. Τα αποτελέσματα αυτής της πολιτικής κρατικών ενισχύσεων υπήρξαν ιδιαίτερα πενιχρά και σε πολλές περιπτώσεις αποτέλεσαν μηχανισμό κατά του ανταγωνισμού παρεμποδίζοντας τη διαρθρωτική προσαρμογή των επιχειρήσεων.

Στις ανταγωνιστικές συνθήκες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ο ανταγωνισμός δεν μπορεί πια να θεωρείται απειλή αλλά *αναπτυξιακό εργαλείο*. Στρατηγικές που αρνούνται την πραγματικότητα και προσπαθούν να αποφύγουν τις απαιτήσεις του συστήματος είναι καταδικασμένες να επαναλάβουν την αποτυχία των προκατόχων τους. Αντίθετα, στρατηγικές που αφομοιώνουν την λογική του παγκοσμίου πια συστήματος και την χρησιμοποιούν σαν όπλο για την ανάπτυξη της οικονομίας είναι οι μόνες που μπορούν να οδηγήσουν στην έξοδο της Ελληνικής οικονομίας από το τέλμα και να επιλύσουν το διαρθρωτικό πρόβλημα της χώρας.

Στην βάση μιας τέτοιας στρατηγικής πρέπει να είναι το δυναμικό στοιχείο. Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα πάνω στα οποία βασίζεται η ανταγωνιστική θέση, δεν είναι μόνιμα, σταθερά και ανεπίδεκτα αλλαγής, όπως κάποιοι απαισιόδοξοι θιασώτες προστατευτικών λύσεων θα ήθελαν να πιστεύουν. Στο ανταγωνιστικό περιβάλλον των γρήγορων αλλαγών, των συχνών ανακατατάξεων και απρόβλεπτων εξελίξεων

η έννοια του *στατικού, μόνιμου και αμετάβλητου συγκριτικού πλεονεκτήματος* δεν είναι ποτέ δεδομένη. Το συγκριτικό πλεονέκτημα στο σύγχρονο περιβάλλον είναι **δυναμικό και δομούμενο**. Το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα δεν θεωρείται δεδομένο για πάντα αλλά διαμορφώνεται και **κατακτάται**.

Η κατάκτηση της ανταγωνιστικότητας αποτελεί πρώτα απ' όλα ευθύνη της κάθε επιχείρησης. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, τα πλεονεκτήματα της κάθε επιχείρησης διαμορφώνονται, σε συνάρτηση με τις διαχειριστικές, τεχνολογικές και επιχειρησιακές επιλογές τους. Σε μια εποχή όπου το κεφάλαιο είναι διεθνοποιημένο και επομένως διαθέσιμο, οι πρόοδοι της τεχνολογίας γνωστές και επομένως αξιοποιήσιμες, το "κάτι επιπλέον" που θα κάνει μια επιχείρηση να ξεχωρίζει έχει σχέση με το πώς τα διαθέσιμα αυτά στοιχεία θα *συνδυαστούν* με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Οι διαμορφωτές της ανταγωνιστικότητας, συνεπώς, είναι οι παραγωγοί, είτε σαν διευθύνοντες είτε σαν εργαζόμενοι, το ανθρώπινο κεφάλαιο. Η γνώση, η ευελιξία, η προσαρμοστικότητα, το ταλέντο των ανθρώπων κατακτούν το συγκριτικό πλεονέκτημα.

Το ζητούμενο μιάς πραγματικά αναπτυξιακής πολιτικής σε τέτοιες συνθήκες είναι πλέον σαφές. Το Κράτος πρέπει να εξασφαλίζει τις συνθήκες μέσα στις οποίες ο ανταγωνισμός μεταξύ κλάδων, δραστηριοτήτων ή επιχειρήσεων θα επιλέξει αυτούς που μπορούν καλύτερα να ανταπεξέλθουν στην ανταγωνιστική διαδικασία. Η αναπτυξιακή πολιτική πρέπει να βοηθά στην κατάκτηση, στην δόμηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων και στη δυνατότητα προσαρμογής των επιχειρήσεων στις νέες συνθήκες.

Ο ρόλος του κράτους στην αναπτυξιακή στρατηγική έχει δύο πλευρές : μια δραστηριότητα επιτήρησης και ρύθμισης, και μια δραστηριότητα παρέμβασης και υποστήριξης.

Το κράτος πρέπει να μεριμνά έτσι ώστε το εξωτερικό περιβάλλον των επιχειρήσεων να φέρνει τα λιγότερα δυνατόν προσκόμματα στην δόμηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος. Η σταθερότητα του μακροοικονομικού περιβάλλοντος είναι ίσως το σπουδαιότερο μέλημα του Κυβέρνησης. Οι μακροοικονομικές ανισορροπίες και η

δημοσιονομική ανεπάρκεια λειτουργούν αποτρεπτικά στην ανάπτυξη, επειδή προκαλούν αβεβαιότητα για την έκβαση των αποφάσεων της επιχείρησης. Προβλήματα όπως η έλλειψη ρευστότητας, το κόστος κεφαλαίου, η απουσία μακροοικονομικής σταθερότητας επιδρούν αρνητικά στην λειτουργία του ανταγωνισμού ως αναπτυξιακού μέσου. Ο επιχειρηματικός κίνδυνος αυξάνεται, ευνοούνται βραχυπρόθεσμες, κερδοσκοπικές τοποθετήσεις, ενώ η προσαρμοστικότητα και ευελιξία των επιχειρήσεων εξαντλούνται στην αντίδραση προς απότομα μεταβαλλόμενες μακροοικονομικές συνθήκες αντί να αξιοποιούνται σε μακροχρόνιους σχεδιασμούς και προσπάθειες διείσδυσης σε νέες αγορές. Αυτό ωστόσο έχει σημασία

Εξίσου σημαντικά θέματα είναι η διαμόρφωση σαφών και εφαρμόσιμων κανόνων ανταγωνισμού καθώς και οι διαδικασίες και οι μηχανισμοί για την τήρησή τους. Η ανάπτυξη μιας αποτελεσματικής και ευέλικτης δημόσιας διοίκησης που λαμβάνει υπόψη την διεθνοποίηση των αγορών και το σύνθετο των προβλημάτων των επιχειρήσεων, πρέπει να αντιμετωπισθεί ως ένα από τα πλέον σημαντικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα για την επιχειρηματική δραστηριότητα στο πλαίσιο της δημιουργίας ενός υγιούς επιχειρησιακού περιβάλλοντος.

Ομως, πέραν του εγγυητικού αυτού ρόλου του Κράτους, της αποτροπής της μη-παρεμπόδισης της ανάπτυξης, υπάρχει και πρέπει να υπάρχει μια πιο ενεργός πολιτική, μια αναπτυξιακή πολιτική που να επεμβαίνει άμεσα, προσπαθώντας να αυξήσει τον ρυθμό ανάπτυξης και να υποστηρίξει μια επιθυμητή κατεύθυνση ανάπτυξης. Μια τέτοια παρεμβατική πολιτική πρέπει να λειτουργεί ως καταλύτης και να διευκολύνει την προσαρμογή και τον εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων. Μια τέτοια πολιτική δεν μπορεί να έχει στενό κλαδικό χαρακτήρα, αλλά θα πρέπει να αποτελείται από οριζόντια μέτρα και δράσεις που στηρίζουν τις προσπάθειες των επιχειρήσεων και των εργαζομένων να αναπτύξουν και να δομήσουν τα δικά τους εσωτερικά συγκριτικά πλεονεκτήματα.

Ο οριζόντιος χαρακτήρας, η απουσία δηλαδή διακριτικής μεταχείρισης υπέρ μίας και σε βάρος άλλων επιχειρήσεων ή κλάδων είναι κεντρικό και απαραίτητο στοιχείο της

νέας αναπτυξιακής στρατηγικής. Αυτό που προέχει είναι η προώθηση της υποδομής, υλικής αλλά και ανθρώπινης, έτσι ώστε να βοηθηθεί η απρόσκοπτη άσκηση της επιχειρηματικότητας, της ευελιξίας και του αναπτυξιακού δυναμισμού της χώρας.

Η παραδοσιακή, στατική αντίληψη της ανταγωνιστικότητας οδηγεί, σχεδόν αυτόματα, τους θιασώτες της στην πανάκεια της μείωσης του κόστους εργασίας. Ο Έλληνας εργαζόμενος υπέστη επί πέντε χρόνια συνεχή μείωση του πραγματικού του μισθού, με μηδαμινό όμως αποτέλεσμα στην ανταγωνιστικότητα. Η δυναμική θεώρηση της ανταγωνιστικότητας είναι τελείως αντίθετη, αφού το να είναι αναγκαίες οι μειώσεις στο κόστος εργασίας θεωρείται ως ένδειξη ότι υπάρχει **πρόβλημα** ανταγωνιστικότητας και όχι ως επίτευγμα της οικονομικής πολιτικής.

Τι σημαίνει όμως ανταγωνιστικότητα μιας επιχείρησης, ενός κλάδου και μιας οικονομίας; Η διείσδυση των προϊόντων σε μια αγορά, είτε εγχώρια, είτε διεθνή, αποτελεί αναμφίβολα το αναγκαίο κριτήριο ανταγωνιστικότητας και τον τελικό σκοπό μιας αναπτυξιακής πολιτικής.

Το ερώτημα όμως είναι αν αυτή η διείσδυση των προϊόντων επιτυγχάνεται με ταυτόχρονη αύξηση της ευημερίας των παραγωγών ή μέσω στρεβλώσεων και παρεμβάσεων που τελικά μειώνουν την ευημερία του κοινωνικού συνόλου.

* Δεν είναι **ωφέλιμη** ανταγωνιστικότητα αυτή που στηρίζεται στην καταστροφή του περιβάλλοντος. Όταν η χώρα με την ανεκτική νομοθεσία αναγκαστεί να προσαρμοστεί σε αυστηρές προδιαγραφές παραγωγής, θα χάσει το πλεονέκτημα που μέχρι τότε είχε, και οι επιχειρήσεις θα μεταναστεύσουν αφήνοντας πίσω ανεργία και ένα κατεστραμμένο περιβάλλον.

* Δεν είναι **διατηρήσιμη** ανταγωνιστικότητα αυτή που στηρίζεται σε ολιγοπωλιακές συμφωνίες και συντεχνιακές ρυθμίσεις. Η παρεμπόδιση εισόδου νέων επιχειρήσεων σε ένα κλάδο, κάνει βιώσιμες τις υφιστάμενες απλώς και μόνο επειδή τους επιτρέπει να αυξάνουν αυθαίρετα τις τιμές. Η τεχνητή αυτή βιωσιμότητα εξαγοράζεται με την μείωση της ευημερίας του κοινωνικού

συνόλου που πληρώνει ακριβότερα και ταυτόχρονα έχει περιορισμένη επιλογή προϊόντων και υπηρεσιών.

- * Δεν είναι **δίκαιη** ανταγωνιστικότητα αυτή που εξασφαλίζεται με την διοικητική συμπίεση των μισθών και δημιουργεί περιθώρια κέρδους απλώς και μόνο επειδή εξανεμίζει τις αμοιβές της εργασίας.
- * Δεν είναι **αποτελεσματική** ανταγωνιστικότητα αυτή που επιτυγχάνεται με την διαρκή οικονομική αρωγή μιας προβληματικής επιχείρησης. Απλούστατα οι πόροι που δεσμεύονται για τη διατήρησή της αφαιρούνται από μια άλλη δραστηριότητα που μπορεί να ήταν δυναμικότερη, βιώσιμη και κοινωνικά πιο χρήσιμη.
- * Δεν είναι **υγιής** ανταγωνιστικότητα αυτή που βασίζεται στα κλειστά σύνορα των προϊόντων, τις επαγγελματικές απαγορεύσεις, τον αναθεματισμό της νέας τεχνολογίας. Έτσι απλώς αναβάλλεται η διαπίστωση της κρίσης, και όταν γίνει θα είναι πιο επώδυνη, πιο απειλητική και ίσως πλέον μη αντιμετωπίσιμη.

Η ανταγωνιστικότητα είναι μια διαδικασία, αλλά και μια αντίληψη ανάπτυξης. Ανταγωνιστικότητα σημαίνει να μπορεί μια επιχείρηση και μια χώρα να προωθή τα προϊόντα της στις αγορές και έτσι να αυξάνει την ευημερία της, χωρίς ταυτόχρονα να μειώνει την ευημερία μιας άλλης κοινωνικής κατηγορίας ή μιας άλλης χώρας.

Η ανταγωνιστικότητα πρέπει :

- να βασίζεται σε μεθόδους παραγωγής φιλικές προς το περιβάλλον
- να διατηρείται και όταν αυξάνεται ο ανταγωνισμός των επιχειρήσεων
- να οδηγεί σε ικανοποιητικές αμοιβές όλων των συντελεστών παραγωγής
- να δημιουργεί τις προϋποθέσεις έγκαιρης προσαρμογής σε νέες τεχνολογίες και σε απελευθερωμένες αγορές
- να αποτελεί βασικό συστατικό εξέλιξης που συμπαρασύρει άλλες επιχειρήσεις στον εκσυγχρονισμό και την πρόοδο.

Αυτό που χρειάζεται συνεπώς δεν είναι απλώς η ανταγωνιστικότητα, αλλά μια άλλη, ποιοτικά διαφορετική αντίληψη της ανταγωνιστικότητας. Η στροφή της οικονομίας προς την ανάπτυξη απαιτεί μια ανάλογη στροφή της αναπτυξιακής πολιτικής προσαρμοσμένη στην δυναμική αυτή θεώρηση των δυνατοτήτων της οικονομίας.

Οι τομείς της βιομηχανίας, ενέργειας, έρευνας και τεχνολογίας είναι τα κομβικά σημεία εφαρμογής της νέας αναπτυξιακής πολιτικής. Απο την πολιτική στους τομείς αυτούς εξαρτάται η επιτυχία του ανοίγματος στον ανταγωνισμό, της δόμησης των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων που θα στηρίξουν την Ελλάδα στον 21ο αιώνα. Οι αρχές της νέας αυτής αναπτυξιακής πολιτικής έχουν ενσωματωθεί στο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για τους τρεις τομείς. Σε αντίθεση με παλαιότερες αναπτυξιακές πρωτοβουλίες, το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης δεν αντιπροσωπεύει απλώς την εκταμίευση μεγάλων ποσών για την μεγέθυνση των σημερινών δομών, αλλά είναι μια προσπάθεια ποιοτικής στροφής της αναπτυξιακής διαδικασίας, αλλαγής των δομών, με στόχο την εδραίωση μιας νέας, διαφορετικής αναπτυξιακής τροχιάς.

Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης είναι αφενός μια διαρθρωτική παρέμβαση στις γενεσιουργούς αιτίες της υστέρησης της οικονομίας, αφετέρου δε εισάγει σε κάθε ένα απο τους τομείς που καλύπτει οριζόντιου χαρακτήρα λύσεις σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις.

- Στην **βιομηχανία**, δίδεται έμφαση στην αναβάθμιση και πιστοποίηση της ποιότητας της παραγωγής και γενικότερα την προώθηση της υποδομής, τόσο της γενικής, όσο και της ειδικής υποδομής για την βιομηχανία.
- Ειδικότερα, για τις **μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις** προωθούνται συνεργασίες μεταξύ επιχειρήσεων μέσω δικτύων για την κατανομή και εξειδίκευση των δραστηριοτήτων παραγωγής και την προώθηση καινοτόμων τρόπων χρηματοδότησης.
- Στην **ενέργεια**, προωθείται η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας της

οικονομίας, μέσω της εισαγωγής φυσικού αερίου ως εναλλακτικής μορφής ενέργειας, μέσω προγραμμάτων εξοικονόμησης ενέργειας και την οργανική ένταξη περιβαλλοντικών παραγόντων στον ενεργειακό σχεδιασμό.

- Στην **έρευνα και τεχνολογία**, ενισχύεται η καινοτομική ικανότητα των ελληνικών επιχειρήσεων μέσω προγραμμάτων αξιοποίησης του επιστημονικού δυναμικού, συνεργασιών με ερευνητικούς φορείς, κ.ά.
- Στις **επενδύσεις**, ο νέος αναπτυξιακός νόμος εισάγει σειρά κριτηρίων για την προώθηση ολοκληρωμένων σχεδίων εκσυγχρονισμού, όπως και την διαμόρφωση ενός φιλικού προς τον επενδυτή διοικητικού περιβάλλοντος.

Η χώρα μας χρειάζεται μια στροφή προς την ανάπτυξη. Μέσα στην απαισιοδοξία που υποθάλπει η διαρθρωτική καχεξία της Ελληνικής οικονομίας είναι εύκολο να ξεχνιούνται οι επιτυχίες. Ακόμη και στις πιο δύσκολες για την συνολική οικονομία καταστάσεις υπήρχαν και υπάρχουν επιχειρήσεις, και ολόκληροι κλάδοι της οικονομίας που δέψευδαν την συνολική απαισιοδοξία, επιδεικνύοντας επιδόσεις διεθνούς επιπέδου. Ο αριθμός των επιτυχιών αυτών ανεβαίνει συνεχώς τα τελευταία χρόνια, αποτέλεσμα τόσο του δυναμισμού των νέων επιχειρηματιών και των νέων εργαζομένων, όσο και διεθνών εξελίξεων που ευνοούν τις δυνατότητες των ελληνικών επιχειρήσεων.

- Οι νέες τεχνολογίες δεν ευνοούν πλέον μόνο τις μεγάλες επιχειρήσεις και την μαζική παραγωγή, αλλά και τις επιχειρήσεις μικρότερης κλίμακας που αποτελούν την μεγάλη πλειοψηφία του Ελληνικού παραγωγικού δυναμικού.
- Ανοίγουν νέες αγορές στις οποίες η Ελλάδα έχει προνομιακή πρόσβαση. *Βαλάνια*
- Η αυξανόμενη διαθεσιμότητα κεφαλαίου και τα νέα χρηματοδοτικά προϊόντα ευνοούν την προσαρμογή της χρηματοδότησης στις ανάγκες της επιχείρησης.

Η αναπτυξιακή στροφή θα επιτύχει όταν πολύ περισσότερες επιχειρήσεις αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται και μετατρέψουν το δυναμικό τους σε ανταγωνιστικότητα. Οι πρωτοβουλίες που ενσωματώθηκαν στο ΚΠΣ δεν αποτελούν

Ημερ. Β. Λιρα.

- Υγιεινή και καλές συνήθειες
- Τεχνολογία και συνδυασμοί ώρας
- Συνεργασία επιχειρήσεων
- Αμεσες επενδύσεις πόρων και πόρτο φέρ.
- Πίστευα στο εσωτερικό
- Πίστευα εξωτερικά

παρα την απαρχή μιας ενεργού αναπτυξιακής πολιτικής σε ανταγωνιστικό περιβάλλον. Το ΚΠΣ, επομένως, αποτελεί ένα πρώτο αποφασιστικό βήμα προς την εδραίωση και εμπέδωση της αναπτυξιακής στροφής.

Η αναπτυξιακή μας πολιτική και το κεντρικό της σημείο η Νέα Βιομηχανική Στρατηγική για να πετύχουν έχουν προϋπόθεση τη συναίνεση και τη συμμετοχή. Σήμερα θα σας παρουσιάσουμε μία προσπάθεια, την οποία θα ξεκινήσουμε άμεσα σε συνεργασία με την Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να υπάρξει η συναίνεση και η συμμετοχή. Επιδίωξη της προσπάθειας αυτής είναι να συζητήσουν οι επιχειρήσεις με εμπειρογνώμονες τα προβλήματα που συναντούν, να εφαρμόσουν τις λύσεις που θα εκπονήσουν από κοινού και να διαμορφώσουν ένα πλαίσιο πολιτικής για τα επόμενα χρόνια. Το έργο αυτό είναι πρωτόγνωρο για τα ελληνικά δεδομένα. Ανάλογη προσπάθεια έχει γίνει στην Πορτογαλία όμως με την καθοδήγηση ξένης επιχείρησης συμβούλων. Τις λεπτομέρειες του έργου θα διαβάσετε στο κείμενο του συντονιστή κ. Πιτέλη, που θα σας διανεμηθεί.

Μαζί γαρεύει και χαράζουμε το μέλλον της ΕΕ

αυαααα
ααθηνητή
ιτω/μιο
Cambridge

Θέλω κλείνοντας να τονίσω, ότι οι νέες προκλήσεις που συναντά η ελληνική οικονομία απαιτούν νέους τρόπους προσέγγισης των προβλημάτων, επιβάλουν νέες μεθόδους, φαντασία, ευρηματικότητα. Σήμερα ξεκινάμε ένα ασυνήθιστο πείραμα. Για να πετύχει χρειάζεται να ξεφύγουμε από τυποποιημένες συμπεριφορές, χρειάζεται να ενδιαφερθούμε, να προτείνουμε, να κάνουμε δική μας υπόθεση το μέλλον της ελληνικής βιομηχανίας. Αν πετύχει το πείραμα θα γίνουμε πιο ανταγωνιστικοί, θα προχωρήσουμε στον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη. Αξίζει τον κόπο να του δώσουμε ιδιαίτερη προσοχή, για το μέλλον όλων μας.

Αρχείο Λόγοι
ΕΒΕΑ 12/12/94

δίκτυα και/ή ειδικά θέματα που έχουν προταθεί στα "κείμενα προβληματισμού".

Κρίσιμος για το δεύτερο στάδιο είναι ο ρόλος των ΔΚΓ που μέσω της Γραμματείας τους, πρέπει να βοηθήσουν στη δημιουργία ομάδων, την ηγεσία τους και την εξασφάλιση της πρόσβασης και συμμετοχής των επιλεγμένων επιχειρήσεων, κλάδων και δικτύων. Καθοριστικό για την επιτυχία του Έργου είναι να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις εκείνες που θα επιτρέψουν την αυτο-συνέχιση του από τον ιδιωτικό τομέα. Και για αυτό, κρίσιμος είναι ο ρόλος των ΔΚΓ.

3) Μετά το τέλος του δευτέρου σταδίου τον Σεπτέμβριο του 1995, θα συγγραφεί κείμενο που συνοψίζει την συναινετική ΒΣ και τις έως τότε εμπειρίες και αποτελέσματα της έναρξης διαδικασίας υλοποίησής της.

Θέλω τέλος να τονίσω ότι το "Έργο" αυτό είναι πρωτόγνωρο για τα Ελληνικά δεδομένα αλλά και διεθνώς. Ανάλογη προσπάθεια έχει γίνει στην Πορτογαλία, όμως με ανάθεση σε ξένη επιχείρηση συμβούλων (την επιχείρηση του Καθ. Μ. Porter, Monitor) και κυρίως με χρηματοδότηση του Ιδιωτικού Τομέα της Πορτογαλίας. Και εμείς θα καλωσορίζαμε την συμπαράσταση του Ιδιωτικού Τομέα για την υλοποίηση του Έργου, αν και όταν κριθεί αναγκαίο. Πιστεύουμε όμως ότι όσον αφορά την εκπόνηση και υλοποίηση του έργου, ο έλεγχός του από Έλληνες μπορεί να συνεισφέρει θετικά στη διαδικασία συναινέσης.